

ABONAMENTUL:
 Pe un an . . . 28.— Cor.
 Pe jumătate an 14.— "
 Pe 3 luni . . . 7.— "
 Pe o lună . . . 2.40 "
 Pentru România și
 străinătate:
 Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
 pentru oraș și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA

și ADMINISTRATIA
 Strada Zrinyi Nrul 1/a
 INSERTIUNILE
 se primesc la admini-
 strație.
 Mulțumite publice și Low
 deschis costă șirul 20 fil.
 Manuscrisurile nu se in-
 napolază.

Silvestru Moldovan.

Arad, 10 Iunie.

Să se aducă prinos memoriei celui mai bătrân gazetar ardelean.

A fost atât de grea, atât de nobilă și atât de tristă activitatea gazetarului român din Transilvania, încât fiecare gazetar, căruia i s'a dat „norocul” de a o reprezenta — putea fi socotit ca un martir al vieții.

...Să fi ziarist român în Ardeal a însemnat, cum poate că înseamnă și acuma, a fi un slujbaş al societății noastre lipsite de plămădeală — a fi un pioner al culturii, dar să-l faci pe acesta cu toată rezerva activității publice: să îți se sdruncine nervii pentru câștigarea reputației altora, să îmbătrânești când fața îți este încă tânără și să ai toate șansele pentru a ajunge în casa de sănătate, or să fi altcum făcut inofensiv pentru unii.

Silvestru Moldovan.

A început să scrie la ziar, când în Ardealul nostru normele de existență nu cunoșteau decât diletantismul. La începutul carierei lui Moldovan, în camerele redacțiunii lumina gogoloii de său, tipografia era ascunsă în curțile năpădite de bălării și nu răsuna cu uruitul oceanic rotativa. Redactorul gazetei românești era de obicei un om cum se cade, care după traiul liniștit de burghez, apuca bisturiul cultural — colaboratorii munceau din

dragostea sfântă a luminei, care îi făcea adevărați apostoli. Și pe vremurile acele, redactorul însemna a și ținea pieptul pentru un neam întreg și de-a suferi calvarul ignorării.

Și cum s'au schimbat alviile sufletului omenesc. Noui simțiri curg în vadul progresului, multe baricade au dispărut din etapa luptei, căci poate altele se ridică — gazetăria Ardealului românesc este în deplină fermentație și asemeni unui vin tânăr așteaptă momentul ca să fie turnat în paharul diafan al Minervei... Astăzi nu mai are rost să faci panegiric nici unui dispărut al presei noastre, căci ea se poate baza pe intelectualitatea înțelegătoare a vremii: avem deja și noi în Ardeal gazetele noastre românești ale căror redacții nu se ascund în camere obscure și avem câteva ziare, în a căror suterană sună nervoasa rotativă.

Totuș, trebuie să ne oprim pentru câteva momente și la necrologul acestui cinstit muncitor al condeiului.

Doamne, se aduc pe drept ori pe nedrept adeseori osanale atâtor individualități umflăte. În ziarele noastre se plasau laude chilometrice la adresa tuturor nulităților — și chiar prin lipsa de discernământ critic între prețios și pleavă, ajungeau la gloria popularității oamenii cei mai seci.

În schimb, oamenii cari munceau într'a-

devăr pentru propășirea neamului, și între aceștia unii, adumbriții erau totdeauna gazetarii români. Pentru aceștia nu se găsea articol de reclamă, pentru aceștia nu se făceau „c lecte publice”, gazetarul român din Ardeal era supus sorții, orice este și mai trist propriei sale energii, spre a-și complecta propriei sale energii, spre a-și complecta cu talent natural cunoștințele ori spre a divaga în o amorțea banală, pretinsă pentru munca zilnică, mistuitoare de nervi.

Vremurile se schimbă par'că. În furtuna de sânge, în care se prepară noua hartă a Europei, se prepară par'că și o nouă soartă pentru gazetarii noștri... Cei ce laudă totdeauna pe alții fie și ei slăviți de astădată — ei, gazetarii vor ști mai bine pe cine au perdut în Silvestru Moldovan, dar mângăerea trebuie să fie a tuturor, cari rânduiesc condeiul: în Transilvania a fi gazetar român nu mai înseamnă, căci nu mai poate însemna dejosire — Dumnezeu se va îngriji de noi, ca în loc de degetele amorțite de rictusul morții să se afle alte mai tari și mai curate, cari să ducă înainte lupta tăcută a luminei.

Lui Silvestru Moldovan îi va fi ușor somnul.

Urme de războiu...

Sărmana mamă cum plângea
 Când i-a ieșit din casă
 Și cel mai mic din cinci feciori
 Ce biata-i mai rămasă.

Și cum l-a petrecut pe drum
 Plângând în gura mare...
 Intocmai cum petreci pe mort
 Cu plâns la 'nmormântare.

La carul cel de foc s'a dus
 Cu el să și-l mai vadă;
 Și slabă ce era de chin,
 Era pe-aci să cadă...

Aci sărmana cum sosi
 Pușin se odihniură,
 Iar mai apoi oftând din greu
 La vorbe se pornură.

Și începu: „Cam patru luni
 Vor fi de când plecără
 Din casa mea patru feciori
 Să moară pentru țară.

Și toți acei patru feciori
 Au fost ai mei, vezi bine,

S'acuma și pe-acest mai mic
 Să-l ducă dela mine!...

O dragii mei!... Să-i duc așa;
 Pe toți fără 'ntrebare,
 Și eu, ca mama lor, să n'am
 Cuvânt de apărare?!

Că dac'au dus pe patru inși,
 Cu mine că-s bătrână,
 S'ar fi căzut să-mi fi lăsat
 Pe-acest mic ca să-mi rămână!

Dar iată-l duc! Și ce mă fac
 De azi și fără dânsul?"
 ...Și iar o năpădi din nou
 Pe biata mamă plânsul...

Și când plângea mai cu amar,
 Feciorul o grăește:
 „— Acuma, mamă, eu mă duc!
 Vezi trenul că pornește...
 Te las cu bunul Dumnezeu!”

Și iute 'ntr'o sărită
 Se urcă, pleacă — Ea aci
 Rămâne ca trăsniță!

Și mută ea rămâne 'n loc
 În stare nemîșcată;
 Și 'n ochi era privirea ei
 Era par'că 'ncruntată...

Și multă vreme-a stat așa
 Fără ceva să mai știe
 De sine, ori să facă graiu.
 Era o moartă vie.

Târziu de tot când se trezi
 Din starea-i dureroasă,
 Vorbea..., dar se vedea că nu-i
 Cu mintea sănătoasă.

Că vorba-i era fără de rost
 Și nu știa s'o curme —
 Era de plâns! Dar înzădar:
 Războiul lasă urme...

Urvișul-de-Beiuș.

Isalla Marele.

Patronul „Asociației Cercetașilor României”.

— Cuvântarea A. S. R. principelui Carol. —
Depunerea jurământului nouilor cercetași. —
Defilarea.

București, 25 Mai v.

„Asociația cercetașilor din România” și-a serbat în 12 Mai v. patronul cu un deosebit fast.

Dimineața la orele 10 s'au adunat în grădina Cișmegiu peste 1000 de cercetași ce alcătuiesc cele 11 centurii ale Capitalei și cari aranjându-se în coloană de marș au pornit spre biserica sf. Constantin și Elena.

A. S. R. principele Carol
comandantul „Marei Legiuni a Cercetașilor României”.

Printre membrii comitetului central se aflau de față dnii: profesor *Dr. Murgoci*, profesorii *Adamescu* și *Ghidionescu*, consilierii tehnici, *Dr. L. Scupiewski*, ajutor de primar și *Mihail Negru*, *Dr. Bruteanu*, profesor *Ne-*

Insemnări.

Cineva strigă într'o localitate plină de oameni: foc! — se naște imbulzeală și mor sute de oameni. Aici, răul pricinuit de cuvânt este invederat. Nu este mai mic răul acesta nici atunci, când noi nu vedem oamenii, cari se prăpădesc de cuvântul nostru.

Rana pricinuită de o armă se poate încă vindeca, dar rana, ce o cauzează limba, nu se vindecă niciodată. — *Proverb persic.*

Toti greșim, în deosebite forme; dacă cineva n'ar greși, ar fi om desăvârșit, în stare să-și înfrâne tot trupul. Dacă noi punem cuiva frâu, ca să-i domolim, prin asta suntem stăpâni peste întreg corpul lor. Uitați-vă, și corăbiile, cari încă sunt mari și se mână de vânturi puternice, pilotul cu o cârmă foarte mică le îndreaptă, unde voiește. Astfel limba este un membru mic și totuși se poate lăuda cu lucruri mari. Priviți, un foc mic aprinde o pădure mare. Intre membre limba este ca o lume de nedreptate; ea pătează corpul întreg, ea pune focul în curs, ea, care își primește focul chiar și din iad. Cine dintre voi este înțelept și cu pricepere, acela să facă bine cu liniștea unui înțelept.

Când auzi oameni clevetindu-se, nu gusta din mânia lor.

Când auzi pe un om lingușindu-se, nu te împărtăși de bucuria lui. Când auzi, că oamenii

delcu, locotenentii *Virgil Arifeanu* și *Hârcă* și alții.

La biserică se afla un public numeros.

Cercetașii sunt așezați în careu. Cel întâi sosește d. colonel *Berendei*, apoi A. S. R. principele *Carol* însoțit de d. căpitan *Atanasescu*.

Cele 11 centurii I-I aclamă călduros și dau onorurile.

După săvârșirea serviciului religios, nouii cercetași au depus jurământul.

A. S. R. principele *Carol* a rostit cu ocazită ocazie următoarea cuvântare:

„Cercetași,

Depunând astăzi legământul, vă alipiți mai strâns de instructorii voștri. Sunt îndreptat că cohorta București va ști să răspundă pe deplin îndatoririlor pe cari le are.

Aveți încă multe lucruri de învățat. Și pot să afirm că țara are nevoie de voi.

Vă sfătuiesc să fiți cu luare aminte și ascultători nepierzând din vedere o singură clipă frumoasa chemare pe care o aveți de a fi folositori aproapelui vostru și țării voastre. Așa să vă ajute Dumnezeu!

A vorbit apoi d. colonel *Berendei*.

Dela biserică, cercetașii s'au reîntors la Cișmigiu.

Aci A. S. R. principele *Carol* a primit defilarea și a asistat la diferite jocuri și exerciții executate de cercetași. St.

Ura între Europeni.

Din simptomele războiului actual.

Cauzele cari au provocat actualul război sunt de sigur cu mult mai reduse față de multe efecte păgubitoare, pe cari le-a produs.

Se înțelege că vorbim de unele ca și altele în termeni generali, cu același înțeles. Nu vom analiza nici cauzele, cari în parte se cunosc, și nici efectele cari se vor cunoaște abia după ce se va restabili pacea europeană.

vorbesc de păcatul altuia, nu lua parte la plăcerile lor. Pleacă-ți urechea la convorbirile despre virtuțile oamenilor, aprobă-le, fă ca aceștia, și bucură-te. Bucură-te, când vezi un om virtuos. Bucură-te când auzi vorbindu-se de fapte bune. Bucură-te când se răspândesc principii de dreptate.

Bucură-te, când se înmulțesc faptele cele bune. Dacă însă auzi de răutatea oamenilor, aceea să te doară, ca și când ți-ar intra ace în spate. Dacă însă auzi de fapte bune, împodobește-te cu ele, ca cu cununi de flori. — *Intelepciune chineză.*

Când se ceartă cineva ascultă, dar nu te amesteca în ceartă. Să te ferească D-zeu de aprindere și mânie iute și în lucrurile cele mai mici. Mânia totdeauna este la timp nepotrivit, cu deosebire acolo, unde este vorba de o faptă bună, pentru că ea totdeauna întunecă și turbură. — *Gogol.*

Am pus făgăduință: „Mă voi păzi să nu păcătuiesc cu limba mea. Voi pune frâu gurii mele, până când văd pe cel fără D-zeu înaintea mea”. — *Psalm. 32.2.*

Ferește-te de a turbura armonia între oameni și a stârni în ei sentimente rele.

(*Tolstoi*). Moșul.

Barbaria războiului nu se vede numai din câmpul de luptă. Acolo unde armatele luptă între ele ca să învingă, cu toată puterea lor și cu toate mijloacele de zdrobire și de distrugere, nu e locul să vezi barbaria. Aicea e războiul care nu poate fi altfel, căci dacă ar fi altfel n'ar însemna războiu.

Barbaria în războiul european se vede din altă parte — nu din câmpurile de luptă. Ea se vede în primul loc din faptul că cei cari nu luptă, deși văd că măcelul acesta e fără sfârșit nu se gândesc o singură clipă să înceteze lupta. Dimpotrivă străduința tuturor e ca lupta să devie și mai eminentă.

Barbaria actualului război e și în faptul că în toată Europa, — între statele beligerante — în afară de armatele în dușmănie, se sădește ura între popoare, ura între oameni. Istoria nu cunoaște un alt războiu mai amarnic, în care ura dela un neam la altul să fie atât de mare ca de pildă ura între Germani și Englezi, sau ura ce se naște acum între poporul italian și cele două popoare teutone.

Războiul de acum, se bazează aproape în aceeași măsură — ba poate chiar mai mare — pe ura între popoare decât pe interese. Această ură inversunată a luat proporții atât de mari, încât am ajuns să vedem că arta, literatura și știința neamurilor se dușmănesc între ele. De n'ar fi fost astfel am fi văzut că savanții și cugetătorii, marii literați și artiști, din toate țările cari se află în luptă, s'ar fi adunat între ei în jurul unei singure idei, — dragostea de om — și ar fi făcut un bloc puternic care să intervie pentru pace.

În măcelul de astăzi, care are la bază și ura între popoare — acest fenomen nu s'a putut produce.

Dimpotrivă — înouși marii savanți și literați din statele civilizate în luptă, au încins și ei între ei, o luptă intelectuală, o polemică de incriminări și acuzări, contribuind astfel să sporească ura între neamuri, în loc să predice pacea.

Acest fenomen al civilizației europene care părea a fi ajuns la apogeu, pune în evidență barbaria actualului război, pe care istoria viitoare o va înregistra, de sigur, în pagini de amar și de dureri.

Avansuri pe recolta anului curent.

Guvernul, precum se știe, a emis, la începutul anului curent, o ordinațiune prin care a oprit orice înainte cumpărare-vânzare a recoltei anului curent și a declarat nule contractele de vânzare-cumpărare, de acest fel, ce eventual s'ar fi încheiat deja.

Prin o nouă ordinațiune No. 1761—1915 M. E., de data 20 Maiu a. c., guvernul oferă acum producătorilor putința să ridice avansuri (arvună, căpară) pe recolta: de grâu, secară, orz, ovăs și rapiță, ce o așteaptă în anul curent 1915. Avansurile le vor da institutele de bani și însoțirile, ce le va designa în acest scop, la cererea lor proprie, „Cassa de păstrare postală r. u.” (M. Kir. Postatakarékpénztár) și cărora această institutie le va deschide credit în scopul amintit.

Avansurile nu vor putea fi de durată mai lungă, decât până la 25 Iulie a. c. și nu vor putea fi mai mari decât de cor. 20 — pro majă metrică la grâu și de cor. 15 — pro majă metrică la secară, orz, ovăs și rapiță.

Ca acoperire pentru avansurile ridicate se vor da cambii, cu scadență maximală de 4 luni, domiciliată la „Cassa de păstrare postală”.

Ordinațiunea guvernului Nr. 1761—1915 M. E. are următorul text:

§. 1. Institutele de bani — înțelegând aci și însoțirile, — cari se vor anunța la „Cassa de păstrare postală r. u.” și pe cari le va designa această institutie, vor putea încuviința, până la suma creditului, ce „Cassa de păstrare postală r. u.”, le va deschide în acest scop, producătorilor din țară, avansuri pe recolta lor de grâu, secară, orz, ovăs și rapiță, din anul curent, sub condițiile următoare:

1. Avans se poate încuviința numai pe aceea parte a recoltei a. c., care întrece trebuințele casnice și gospodărești ale producătorului și se poate

da numai până la termenul maximal de 25 Iulie a. c. inclusiv.

2. La grâu avansul poate fi maximum de cor. 20 pro majă metrică, iar la secară, orz, ovăs și rapiță de maximum cor. 15 pro maja metrică.

3. Pentru acoperirea avansului se va da cambiu cu scadență maximală de 4 luni, domiciliat la „Cassa de păstrare poștală r. u.” și se vor putea încasa după aceste avansuri, ca interese, maximum 1 și jumătate procente peste etalonul oficial al Băncii Austro-Ungare — fără alte proviziuni și cheltuieli.

4. Producătorul își leagă printr'un document special produsele, ce se sperează a recolta, în favorul institutului, care-i dă avansul, — spre vânzare cu prețul maximal, ce se va hotărî din partea autorităților pentru timpul luării în primire a mărfii.

5. Legarea spre vânzare a produselor are numai atunci valoare, dacă „Cassa de păstrare poștală r. u.” escontează institutului de bani, care încuviințează avansul, cambiul amintit în punct 3.

6. Producătorul se poate retrage dela afacere prin replătirea avansului primit.

Institutul de bani, care încuviințează avansul, este obligat a aviza, fără amânare pe producător despre escontarea cambiului efectuit în înțelesul punctului 5.

§ 2. Cantitatea de produse, așteptată din recolta viitoare și care, în înțelesul paragrafului 1, este legată pentru avansul primit, producătorul nu o poate înstrăina la altul; nu poate da altuia drepturi asupra ei și nu poate dispune nici altfel asupra ei.

§ 3. Plata avansului la mâna producătorului și în temeiul acesta legarea spre vânzare a recoltei în favorul creditorului este validă și față de creditorii și de cumpărătorul prin licitație a nemisătorului.

§ 4. Ministerul se îngrijește, ca produsele, pe cari institutul de bani le-a cumpărat, în înțelesul paragrafului 1, să se ia în primire pentru trebuințele publice. În scopul acesta institutul de bani este dator a se îngriji de înmagazinarea produselor și de predarea lor, conform dispoziției ministerului, la autoritatea sau persoana (firma), ce i se va designa — cu prețul maximal, ce se va hotărî în conformitate cu punctul 4 al paragrafului 1. Prețul produselor se plătește pe calea „Casei de păstrare poștală”, care, până la plățirea totală a cambiului, dat pentru acoperirea avansului, administrează suma trebuincioasă spre acest scop ca cont-curent, în favorul obligatului cambial, pe lângă etalonul de escont al Băncii Austro-Ungare. Asupra acestei sume, în paguba creditorului cambial, a treia persoană nu pot câștiga drepturi.

§ 5. Producătorul, care nu se îngrijește în mod corespunzător de strângerea, căratul și înmagazinatul produselor, pe cari a luat avans sau care, contrar acestei ordinațiuni înstrăinează produsele, dă altora drepturi sau dispune altfel asupra lor — întrucât fapt sa nu cade sub pedeapsă mai mare — se va pedepsi, în înțelesul § 9 al art. de lege L: 1914, din partea autorităților administrative, amintite în articolul de lege LXIII: 1912, § 15, alineatul al doilea, cu închisoare până la 2 luni și pedeapsă în bani până la suma de cor. 600.

(„R. Ec.”)

Anexiunea Bucovinei.

— Proclamația generalului Spleny. —

D. I. G. Bibicescu, guvernatorul Băncii Naționale, care — în orele sale libere — se ocupă cu istoria, a comunicat revistei „Democrația” un document

E manifestul adresat, în numele împărătesei Maria Teresia a Austriei, de comisarul chesaro-crăesc, generalul Spleny, către locuitorii Bucovinei, prin care li se ordonă de a depune jurământ de supunere

Documentul poartă data de August 1777 și a fost tipărit în limba română, în Blaj (Transilvania) probabil, fiindcă în Bucovina nu se afla, pe acea vreme, nici o tipografie.

Un al doilea exemplar din acest important manifest, se află în posesiunea Academiei Române.

Cum am spus, manifestul generalului Spleny, e dat în numele Mariei Teresia, ale căreia titluri se înșiră pe mai mult de o jumătate de pagină de coală de hârtie, iar între ele acel de „Împărăteasă a Râmului”, ocupă locul întâiu.

Urmează apoi acela de „văduvă crălăscă dela țara ungurească”, „archicneghină de Austria”, „cneghină de Burgundia”, „Mare Doamnă de Ardeal”, și în lunga enumerare a tuturor provinciilor și țărilor stăpânite de Augusta Crăiasă numai numele Bucovinei nu se găsește.

Nu mai după anexiune, adevărat după 1777 provincia.... a intrat în compunerea (calificativ) împărățiilor Austriei, sub denumirea de „mare ducă”, și cel dintâi care a purtat titlul de „Mare Duce al Bucovinei”, a fost Iosif al II-lea, fiul Mariei Teresia.

Manifestul se adresează locuitorilor noii provincii și generalul comisar specifică toate clasele sociale de pe vremuri ale țării — de sigur, pentru a nu da loc la nici o confuziune posibilă.

În enumerare, găsim mai întâi partea bisericască: Mitropoliți, arhiepiscopi, episcopi, arhimandriți, dichei, egumeni, protopopi, preoți și diaconi”, după cari vin „Boiari, mazili și ruptași”, iar la urmă se adaugă „toată prostimea”, adevărat vulgul, țărâna dela orașe, târguri și sate, obște.

Acestea sunt difeitele categorii sociale ale Bucovinei dela 1777, și manifestul le poruncește ca în ziua de 29 Septembrie „calendarul vechiu” să vie la Cernăuți, pentru ca la 1 Octombrie, acelaș an, să depună „împodobit și cinsit jurământ” de supunere și credință M. Sale împărătesei Maria Teresia.

Nu mai călugărițele și călugării sunt scutiți de a face acest drum.

Ei pot trimite la Cernăuți câte o delegație sau „vechil”, cu cartea lor de jurământ iscălită, „după copia ce s'au trimis” și la „sorocu arătat” să se afle „aici, la Cernăuți”.

Tot așa se va face și în satele, târgurile și celelalte orașe ale țării, iar pentru Evrei se hotărăște o procedură specială.

Pentru ei manifestul ordonă următoarele:
Asijderé și iudovii au a jura jurământ cu credință cătră noi, nu numai cei ce sunt săzători în târguri ci și cei de prin sate, să se strângă la cașalul lor și nu numai jurământul ce sau trimis, înainté ofițerului rânduit să jure, ci și tiestecare să se iscălească.

Războiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta, 9 Iunie. — Se comunică dela cartierul general:

Pe câmpul de bătăie rusec: Spre miazăzi dela râul Nistru, Rușii au pierdut iarăș teren. Trupele aliate, în crâncene lupte de urmărire înaintând învingătoare, ieri au ajuns la linia Kutalkovetzel-Korsow, spre miazănoapte dela Colomea, au cucerit înălțimile dela Ottyuia, iar seara au cucerit Stanislau și au înaintat mai departe spre Halici. În cursul acestei zile am prins 5570 de Ruși. În celelalte puncte ale frontului, în Galiția și în Polonia-rusească nu s'a întâmplat nimic de însemnat.

Pe câmpul de bătăie italian: Am respins cu pierderi foarte mari pentru Italiani cel dintâi atac mai mare pe care dușmanul l-a dat ieri după amiază cu vre-o divizie de infanterie împotriva capului de pod dela Goriza. În urma focului artileriei noastre Italianii s'au retras, ei fiind siliți să părăsească mai multe tunuri. Aceeaș soartă au avut-o și atacurile dușmane date la Gradisca și Monfalcone. La granița Carintiei, luptele ce se dau spre răsărit dela strămoșia Plöcken și duelurile de artilerie, din amândouă taberele, în ținutul întăriturilor noastre din Carintia și Tirol sunt în curgere.

Pe câmpul de războiu balcanic: La granița sârbă în unele puncte s'au dat lupte de infanterie și neînsemnate lupte de artilerie. La Korito am alungat o bandă de Muntenegreni îmbrăcați în uniforme austro-ungare.

Berlin, 9 Iunie. — Se comunică dela marele cartier general:

Pe câmpul de bătăie apusean: Ieri după amiază am alungat cu focurile noastre trupele dușmane cari începuse un atac împotriva șanțurilor noastre de pe coasta răsăriteană a înălțimii Loreto. Pe coasta dela răsărit-miazăzi a aceleiaș înălțimi s'a prăbușit un atac

dușman. Azi noapte am lăsat dușmanului cele din urmă grupuri de case din satul Neuville care dela 9 Mai în cea mai mare parte se găsește în mâinile Francezilor. Spre miazăzi dela Neuville au respins cu pierderi foarte mari repetitele atacuri franceze.

Lupta din ținutul răsărit-miazăzi dela Heburthene, după ce în orele de dimineață atacul francez se prăbușise, a reînceput din nou. În Bois de Pretre am respins în mod sângeros un atac dușman. Lupta se mai dă încă numai pentru o mică parte din primele noastre șanțuri.

Pe câmpul de bătăie răsăritean: Am ocupat localitatea Kubilit, pe țărmul răsăritean al râului Windau (spre răsărit-miazănoapte dela Kurschany). Trupele noastre ce sunt în ofensivă dinspre răsărit, se apropie de crașul Sawie. Prin atacuri de învăluri date împotriva aripii răsăritene a dușmanului de lângă Dubissa, l-am respins înspre răsărit-miazăzi. Cele dintâi trupe ale noastre au atins drumul de țară Betigula-Irgze. Spre miazăzi dela Nyemen, după îndârjite lupte dela Dembowa-Eupdoz și de lângă Kozliski, Rușii au început retragerea spre Kowno. Am prins 300 Ruși și am luat 2 mitraliere. Continuând urmărirea, am luat în stăpânire, asigurându-ne dinspre Kowno, drumul de țară Marianpol-Kowno.

Pe câmpul de bătăie dela răsărit-miazăzi: Situația spre răsărit dela Przemysl e neschimbată. Spre răsărit-miazănoapte dela Zurawno, trupele generalului Linsingen au oprit un atac rus dat spre miazănoapte. Lupte sunt încă în curgere pentru înălțimile ce se află spre apus dela Halici și pentru cele dinspre apus dela Jezupol. Am ocupat Stanislau. Am prins 4500 Ruși și am luat 13 mitraliere.

Alegerile electorale și Bulgaria

Sofia. — În Bulgaria se așteaptă cu mult interes alegerile în Grecia. Raporturile între Bulgaria și Grecia încep să se îmbunătățească, deși guvernul grecesc nu se arată aplicat să cedeze Bulgariei teritoriile grecești cucerite.

Neliniște în Bulgaria din cauza pătrunderii Sârbilor în Albania.

Sofia. — Cercurile politice bulgare urmăresc cu atențiune încordată acțiunea mai recentă a Serbiei în Albania.

Belgienii refugiați se întorc la vetrele lor.

Berlin. — Din Genf se telegrafiază: În timpul din urmă s'au întors în Belgia un număr enorm de refugiați. Pașapoarte pentru reîntoarcere în patria lor li s'a dat acestor refugiați de consulul german din Elvetia.

Uno nou atac al aliaților la Gallipoli.

Rotterdam. — După știrile sosite din Londra aliații au făcut o nouă încercare pentru ca să-i respingă pe Turci pe peninsula Gallipoli. Rezultatul, după cum spun știrile englezești, a fost că trupele engleze au înaintat cu 450 de metri.

Un articol al generalului Cherfils.

Montreux. — Generalul Cherfils într'un articol publicat în „Echo de Paris” și foarte mutilat din partea cenzurii, scrie că trebuie să ne așteptăm la căderea Lembergului. În luptele din Galiția — continuă generalul Cherfils — „puterea morală a Rusiei are lipsă de ajutor material față cu puterea brută a Germaniei” și Rusia va primi în curând acest ajutor prin Dardanele.

Un articol asupra cererilor României.

Berlin. — Profesorul universitar român Basilescu publică în „Journal de Geneve” un articol asupra cererilor României.

El declară: Un partid puternic este în România pentru o colaborare cu puterile centrale. România, prin neutralitatea ei a făcut un mare serviciu și triplei-înțelegeri. Cu toate acestea tripla-înțelegere nu recunoaște îndreptățirea cererilor românești. România cere toată Basarabia până la Nistru. Românii nu vor tolera nici odată ca Banatul să devie sârbesc

Consiliu de coroană în Bulgaria.

Chiasso. — „Giornale d'Italia” primește dela corespondentul din Sofia știrea că primul-ministru Radoslavov a făcut cunoscut ministerelor de externe a marilor puteri că Bulgaria rămâne neutră și după intrarea Italiei în războiu. Acelaș ziar e informat că în castelul din Brania a fost convocat un consiliu de coroană, la care vor lua parte toți miniștri și șeful statului major.

Întelegere româno-bulgară.

Londra. — Corespondentul din București al ziarului „Times” anunță că raporturile româno-bulgare sunt din zi în zi tot mai bune și cu vremea fără îndoială, se va încheia între aceste state o alianță defensivă, a cărei bază o va crea România făcând concesii teritoriale în Dobrogea în favorul Bulgariei. Atât guvernul român, cât și cel bulgar, sunt conștii de importanța colaborării acestor două puteri într-o vreme, când Balcanul e într-o stare de criză, și că împreună au să se apere și să-și afirme interesele naționale. Neînțelegerile cari despărteau aceste state în urma evenimentelor din 1913 s'au aplanat cu vremea și s'au creat raporturi între ele, cari nu numai că le asigură mână liberă, ci le dă totodată posibilitatea ca în apropiatul viitor să ia o atitudine decizătoare în chestia europeană.

INFORMAȚIUNI

Arad, 10 Iunie 1915.

Hirotesire. La sărbătoarea „Constantin și Elena” P. S. d. episcop **Dr. E. Miron Cristea** a binevoit a împărtăși diaconului **Dr. Cornel Cornean**, secretar consistorial, hirotesirea într-un protodiacon. Din acest prilej P. S. a rostit un magistral discurs, în care arată meritele câștigate pe teren bisericesc-cultural ale promovatului. Nou hirotesitul protodiacon mulțumește în cuvinte alese și bine chibzuite pentru înalta distincție, de care l'a făcut părtaș P. S. Sa. Promite deci înaintea sfântului altar, că va căuta să înfrunzeze toate așteptările și nădejile, ce le leagă P. S. Sa și dieceza noastră de persoana sa. Ambele vorbiri au lăsat o impresie adâncă asupra publicului select din catedrală.

După liturgie noul protodiacon este cercetat acasă de reprezentanții tuturor păturilor noastre sociale, de stimătorii săi mulți și de prietenii săi, unde este călduros felicitat din partea tuturor.

† **George Tieranu**, funcționar superior la oficiul poștal din Budapesta și preot gr. cat., a decedat în 7 Iunie n. în vârstă de 54 ani. În mormântarea a avut loc în 9 Iunie n. în cimitierul nou central din Budapesta. Odihnească în pace.

Favoruri pentru cei cari cercetează pe răniți. Ministrul de comerț într-o scrisoare adresată direcțiunii căilor ferate ungare, le dă acestora dreptul de a da o reducere de 50% celor cari călătoresc la ostașii răniți. De favorul acesta se pot împărtăși neamurile mai apropiate ale ostașului rănit, ca părinți soție și copii. Reducerea de 50% se dă numai la călătorii, cari trec peste 50 kilometri. De bilet de jumătate se vor bucura numai aceia, cari vor prezenta cașierului dela gară un document dela medicul spitalului, prin care el declară, că ostașul rănit îl curează acolo și că nu are nimic de excepționat contra vizitei.

Regele Greciei a fost operat. Din Atena se telegrafiază următoarele amănunte despre operațiunea regelui Greciei: Regele era de o liniște uimitoare. În dimineața zilei, când avea să fie operat, regele citi într-o gazetă ce-i căzu în mână, că profesorii sosiți din străinătate cred de necesară o operațiune și că încă în aceeași zi profesorul Eiselsberg îl va opera. Când profesorul Eiselsberg îi spuse că va avea să se supună unei operațiuni, regele îi răspunse surizând: Da, știu, e vorba de *preurectomie*.

Profesorii Eiselsberg și Krausz rugară pe regină să nu fie de față la operațiune, dar regina nu voi să se depărteze de lângă rege. Medicii operatori au aplicat numai anestezie locală și au îndepărtat o parte din coastă a regelui. Operațiunea a ținut o oră. Regele fuma în cursul

operațiunii și conversa cu medicii și regina. După operație regele se simțea bine și glumea cu cei din jurul său.

Omagiile Aradului aduse M. Sale monarhului, împăratului Wilhelm și Sultanului. Adunarea municipală a Aradului, care a avut loc ieri, a hotărât unanim la propunerea prefectului, baronul Ivan Urban, să-și exprime încrederea și speranța cu cari urmăresc de 10 luni de zile luptele eroicelor trupe și credința față de monarhii aliați, Omagiile Aradului au fost trimise M. Sale monarhului împăratului Wilhelm și Sultanului pe cale telegrafică.

Un rănit pentru confrății săi. Ni se scrie din Pecica-română: În comuna *Pecica-română*, lângă Arad, se întorcea, înainte cu câteva săptămâni, la vatra părintească sprijinit pe două cărji — soldatul rănit în războiu *Iosif Tambor*, care după ce astă iarnă (a H-a zi de Crăciun), fusese rănit într-o înfricoșată încercare pe frontul din Carpați, a fost transportat în spitalul din Pojon. La sosirea „noului” camarad, cei mai vechi l'au priveghiat câteva zile sau chiar săptămâni, iar când bietul Iosif (căci așa-i zic acasă) — se trezi din letargia sa, măsurând odaia și împrejurimea sa, nu zărește câmpul de războiu, nici pe camarazii lui cu mâna pe pușcă la marginea tranșului, ci camarazii săi de aici erau în mantale albe, bandajați, iar când cu graiul stins — în dulcea sa limbă strămoșască — ceru un pahar de apă, iată că în odaia simpatcă intră cu pași grăbiți un doctor de statură mijlocie. Drul *Câdea* cu un zâmbet, care face sănătos, îi tinde mâna cu cuvintele: „Nu te teme, frate Tambore”. S'a și trudit eruditul doctor până ce l'a pus pe omul nostru în picioare.

Dar truda nu i-a fost inzadar! căci iată-l acum cu cât elan de mulțumită și cu un gest nobil vine la preotul său, *Dr. I. Felea*, pe care-l roagă să transpună — cum știe Sfintia Sa mai bine — *suma de 10 coroane* la administrația gazetei „Românul”, ca „*să se trimită toaia pe adresa dlui Câdea pentru camarazii săi cu cari grăia în dulcele său grai de acasă*”, după cum zicea un prisionier rus — român basarabean — care și el era în acelaș spital.

Căci, mai zicea rănitul nostru „precum s'au îngrijit alții de mine — tămăduindu-mă trupește și sufletește, astfel dau și eu, cât am, pentru alții. Totodată mulțumește și pe calea aceasta dlui *Dr. Câdea*.”

Deci fie voia lui.

Notez, că Iosif Tambor în urma rănii a devenit incapabil de luptă. — Corespondent.

O comisie vizitează taberile de prizonieri din Serbia. Din București se telegrafiază: La dorința ministerului de externe austro-ungar va pleca azi o comisie mixtă în Serbia, pentru ca să viziteze taberile de prizonieri de acolo. Comisia va fi condusă de ministrul plenipotențiar al Americii, *Vopicka*.

Alte două mari procese militare în Bulgaria. Consiliul de război din Rusciuk, al inspecțiunii militare (corpul de armată) din Rusciuk, va începe la 1 Iunie a. c. judecarea procesului intentat subofițerilor și trupei din divizia a 9-a de infanterie (Plevna) acuzați că s'au predat trupelor române la Ferdinandovo. Cum în acest proces figurează un mare număr de acuzați și peste 300 de martori, ministerul de război a hotărât ca consiliul să-și ție ședințele la Plevna, în jurul cărei locuiesc aproape toți acuzații și martorii din proces. Consiliul de războiu care va judeca acest interesant proces va fi prezidat de lt-colonel *Hadji Dimieff*. Fotoliul comisarului regal va fi ocupat de maiorul *Tacheff*.

În cursul acestei luni urma să se judece de consiliul de războiu din Rusciuk procesul intentat primarului, preotului și directorului poliției din orașul *Lom*, acuzați că au sfătuit pe ofițerii și soldații bulgari, să se predea armatei române la Ferdinandovo. Consiliul de război din Rusciuk, fiind însă aglomerat de multe procese, și în imposibilitate de a-l judeca și pe acesta s'a hotărât numirea unui consiliu extraordinar, care își va ține ședințele la *Vidin*.

Procesul a început la 25 Mai c.

De-ale Reuniunii române de înmormântare din Sibiu. În timpul din urmă au fost primiți, cu taxa de cor. 2 pentru înscriere și cu obligamentul de a plăti câte 60 bani după membrii răposați, următorii membri noi, și anume: *Vasile Gan*, protopresbiter (Ofenbaia); *George*

Ittu, paroh (Vale) și soția sa *Ana n. Stirimin*; *Maria Drăgan n. Moldovan*, soție de econom; *Maria Suci* n. *Boiu*, văd. de econom (Hetur); *Elisaveta Suci* n. *Ganea*, preoteasă (Topâncea) și *Ioan Nicolae*, învățător (Avrig) și soția sa *Ana n. Vlad*. În acelaș timp s'au plătit ajutoarele statutare după răposatii membri: *Maria Popa*, văduvă de econ. din *Oprea Cârțișoara*, *George Joandrea* și *Iuoniță Hont*, ambii zileri, cu cari numărul membrilor răposați din sinul Reuniunii au ajuns la 258. În legătură se pune în vedere obștei noastre, că întreprinderea de *pompă funebră* a acestei Reuniuni, cu începere din 1 Iunie n. c., și-a strămutat prăvălia din str. *Quer*, în *odaia parter de sub poartă a Reuniunii meseriașilor sibieni* din stf. *Brukenthal* nr. 17.

Vicleniile maresalului Hindenburg. Din ziarul olandez „*Masbode*”:

Unul din trucurile pe cari celebrul general le întrebuintează foarte adeseori pentru a înșela pe inamicii săi ruși, este acesta: el aduce modificări considerabile în topografia Prusiei-orientale.

Așa de pildă a transformat drumurile și șoselele existente în câmpii arate și a construit drumuri noi prin mijlocul câmpiilor și pădurilor. Această nouă topografie a fost fixată pe hărți iar acestea au fost pierdute în mod intenționat de patrulă germane, căzând astfel în mâinile Rușilor. Aceștia pătrunseră în Prusia orientală, urmând noile drumuri pe cari Hindenburg le pregătise pentru ei.

Generalul știu apoi să înșele pe Ruși prin tot soiul de manevre simulate.

Așa de pildă, într-o zi el porunci unui regiment să înainteze cu muzica în frunte într-o regiune oarecare, iar seara ordonă aceluiaș regiment să se retragă în tăcere. A doua și a treia zi manevra aceasta fu repetată cu mult succes. Crezând că Germanii au primit întăriri considerabile, Rușii desfășurară trupele lor pe un front larg și suferiră din această pricină o înfrângere serioasă.

În acelaș scop, generalul Hindenburg puse să circule la intervale anumite un mare număr de trenuri, pentru a face pe Ruși să creadă că trimitea armatelor sale întăriri noi. Și de data aceasta, Rușii se lasară păcăliți, plătind bine înțeles scump de tot „buna lor credință”.

Ultima oră.

ANTANTA A DAT ROMÂNIEI TERMEN PÂNĂ ÎN 10 IUNIE.

Genf. — Agenția *Havas* anunță: Antanta a dat termen României până la 10 Iunie pentru primirea propunerii, ce i-a făcut.

NOTA AMERICEL.

Berlin. — Agenția *Reuter* anunță din Washington: *Wilson* a tratat timp de 2 ore cu membrii cabinetului său în chestia notel, ce va trimite Germaniei. Nota e deja gata și mâne va fi trimisă Germaniei. *Wilson* găsește de mulțumitor pasajul din nota germană, în care se promite despăgubire pentru scufundarea vaporului „*Gulflight*”, dar privitor la scufundarea vaporului „*Cushing*” cere noui lămuriri. America pretinde ca Americanii să poată călători în siguranță, pe vapor narmat de orice naționalitate ar fi acesta.

NOUA OFENSIVĂ GERMANĂ LA VARȘOVIA.

Viena. — După știrile sosite din Petrograd Germanii desvoltă o activitate, între Varșovia și Pilița. Guvernul din Varșovia a luat măsurile extraordinare.

SĂRBI AU OCUPAT ELBASSAN.

București. — Sărbii au ocupat orașul *Elbassan*.

Redactor responsabil: **Constantin Savu**

POSTA ADMINISTRATIEI.

Marcu Thoma, *Neranadăș*. Am primit 7 cor. în abonament până la 31 August a. c.

Claudiu Isopescul, *Frătăuțul-vechiu*. Am primit 3 cor. în abonament până la 31 Iulie a. c.